

V Černovicah

Poljski oficirji s svojimi ženami na černoviških ulicah

Družina je ostala sama...

Madžarski novinar o Italiji v vojni

Neki madžarski novinar, ki je bil te dni na obisku v Rimu, opisuje, kako presenečen je bil, ko je našel tam le malo znakov, da se Evropa potaplja v eno najbolj krvavih vojn, kar jih je doživela v svoji zgodovini.

Postaja, na kateri je izstopil ponoči, ni bila niti najmanj zatemnjena. K vlakom je planilo prav toliko nosačev in postreškov, kakor pred meseci. Novinar si je mislil, da je na postajah pač tudi v vojnem času toliko prometa kakor v normalnih dneh in da ne bo zunaj nje našel niti kčesar, ki bi vanjo lahko spravil sebe in svojo prtljago. Nosač, ki ga je vprašal glede tega, ga je samo začuden pogledal.

In res ga je tudi pred postajo sprejelo običajno rimsko življenje. Samo ob sebi umevno, da je avtomobilov manj in da se je promet skrčil. Toda življenje teče v mestu kakor vedno, v nekoliko urah pozabiš, da je v normalnih časih promet trikrat večji. Kave sicer ne dobiš, in kdor je navezan

nanjo, jo težko pogreša; ljudstvo samo pa se je temu že privadilo. Neki italijanski prijatelj, s katerim je novinar govoril, mu je tako razložil vso stvar:

»Sedaj nimamo tujih turistov, hoteli so začasno prazni, z našimi prekomorniki se vozijo domov predvsem Američani. O polnoči se konča tudi v kavarnah in zabaviščih vse življenje in mnogi tisoči naših ljudi stoje z orožjem v roki ob mejah ali v Libiji. Življenje je res postalo tesnejše: toda mi ga tako ne občutimo.

So časi, ko ostaja vsa družina sama ter mora skrbeti sama zase. Tedaj zatreš te ali one svoje zahteve in se tesneje zvežeš z drugimi. Ta strnjeno naroda ima še drug pomen. Sedaj ravnamo dosti pametneje in previdneje in ker nismo udeleženi v boju, imamo obe roki prosti, da lahko pomagamo drugim in jim dajemo dobrih nasvetov.

To je danes v vsej Italiji. Ljudje delajo dalje. Čeprav je postalo življenje tesneje, tega nihče ne kaže in nihče ne opazi.

Riviera v temi

Kako je v Cannesu — Ljudje brez domovine

»Škoda, da je tukaj tako svetlo! Od same razsvetljave ne vidiš niti morja, niti palm pod zvezdnim nebom.«

Tako so govorili obiskovalci francoske Riviere še pred tremi tedni, pred mesecem dni. Po nabrežnih promenadah so v poletnih večerih šetale pisane množice v shortih, v dolgih, belih hlačah, v kopalnih plaščih, v kratkih oblačilih s cvetnimi vzorci. Gostje so flirtali v ležalnikih, s hotelskih ploščadi so se oglašali odločni jazz. Nešteti natakariji so na srebrnih podnosih servirali pozne dineje. Preko golih ramen in belih smokingov, preko krznenih in peresnih kepov, kodrov in bleščočih se diademov se je razlivala mehka svetloba iz steklenih ogromnih cvetov.

Stekleni cveti so oveneli; ne svetijo več. Jazzov ni več, množica ne šeta in ne flirta. Pred vsem pa ni več luči. Cannes in druga zbirališča mednarodnega sveta so v noči temna, avtomobil z modrimi žarometi otipava previdno naprej, nabrežja so izumrla.

Podnevi si lahko v prvih dneh vojne gledal velike vrste rekviriranih vozil, polnih vojakov. Odhajali so proti meji. Na kakšnem avtobusu si lahko še bral napis potovalnega urada, ki je bil še večer njegov lastnik: »Med svojimi počitnicami napravite lepo potovanje!« Mladi vojaki so se smejali: »Vidite, kako smo ubogljivi! Od-

pravljamo se na lepo potovanje.« Ponoči so odhajale druge vrste vozov v nasprotno smer. Bili smo zasebni vozovi. Gostje rivijskih letovišč, so se umikali iz ogroženih krajev. Od jutri dalje bodo ti vozovi državna last, za potovanje v varnejše zaležje je komaj še nekaj časa in komaj dovolj bencina.

Kavarne ob pristaniščih so pobarvale svoje šipe modro. Ljudje, ki sedijo na njih temnih terasah, ne kažejo niti glasnega navdušenja, niti pobitosti. Canneski meščani sedijo mirno pri svoji kavi, pri svojem vinu. Skoraj vsi imajo bližnje sorodnike v Italiji. Mnogi govorijo italijansko. Ob neki mizi sedijo mladi Američani. Na ladajah niso dobili več prostora in sedaj čakajo, kako se bodo dogodki razvijali. Ob več mizah govorijo nemško, zelo tiho in previdno. Toda nihče se zavoljo tega ne razburja. Vsak ve, da sedijo tu ljudje, ki nimajo več domovine, v katero bi se smeli vrniti. Mnogi med njimi bodo služili deželi, ki jih je gostoljubno sprejela.

Igralnica je temna in zapuščena. Še večeraj so v nepremagljivem optimizmu nosili vanjo vrste popolnoma novih stolov. Pripravljali se je namreč višek sezone: Mednarodni filmski festival. To filmsko praznovanje, ki naj bi delalo konkurenco beneški biennali, so preložili za nedoločen čas.

Krti so škodljive živali

Hranijo se po večini z deževniki

Brez deževnikov bi bila zemlja nerodovita. Deževnik je priden pomočnik poljedelca in gozdarja. Čim več je deževnikov v zemlji, tem bolje se pokaže njih koristnost.

Nemški gozdarski strokovnjak Höhrich poroča sedaj o svojih poskusih, da bi ugotovil s čim se hrani krt. Pri teh poskusih je ugotovil, da so baš deževniki in njih jajčeca glavna hrana krtov, medtem ko jim predstavljajo razne žuželke in njih ličinke, n. pr. ličinke rjavega hrošča, le postransko hrano.

Krti so poginili že po nekoliko dneh, če jim je dajal samo ličinke rjavih hroščev.

Deset sinov

na francoskem bojišču

Vdova po francoskem ribiču Hasallu ima na bojišču deset sinov. Eden izmed njih je oficir. Hasalova ima doma še dva sina, ki pa še nista godna za orožje.

Begunska usoda

Bo tragediji poljske vojske so pribežale na rumunsko ozemlje v Černovce dolge vrste avtomobilov s svojimi lastniki

Rjava ali modra luč?

V nemških mestih delajo zdaj poskuse s raznobarnimi lučmi, da bi dognali svetlobo, ki je najprimernejša za zaščito pri zračnih napadih in pri tem ljudem omogoča, da vendarle nekaj vidijo. Dosedanje izkušnje s temno modro ali celo črnkasto svetlobo, so pokazale, da je treba najti kaj boljšega.

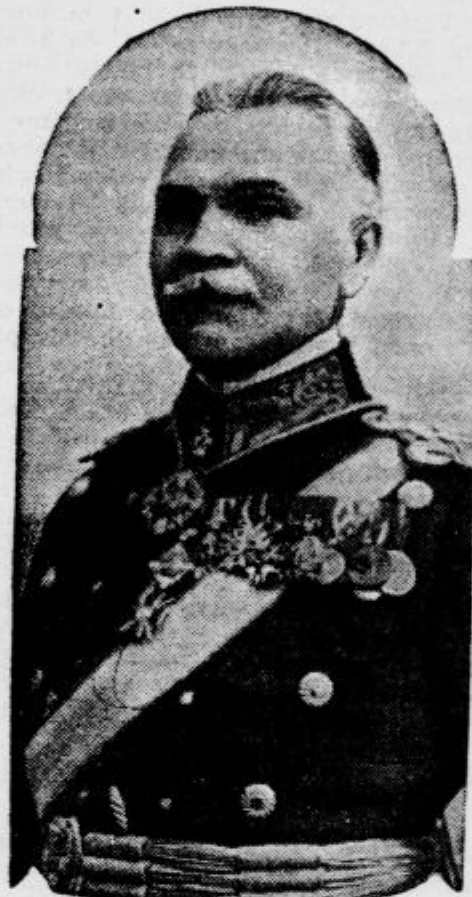
Zdi se, da se bo bolje obnesla rjava luč. S poskusi, pri čemer so rjave luči montirali v tramvaje, so ugotovili, da dajejo zadostno stopnjo zatemnitve, po drugi strani pa je pri takšni svetlobi v bližini bolje razločiti razne predmete nego v modri luči.

Prvi angleški vojni poročevalec

Iz Anglije je odpotoval te dni na francosko bojišče Aleksander Clyfford, prvi vojni dopisnik angleških listov. Objavljal bo svoja poročila pod značko »Očividec«. Njegova poročila bodo na razpolago vsem angleškim listom in agencijam. In sicer tako dolgo, dokler ne bodo odpotovali še drugi dopisniki na bojišče.

Clyfford je bil poseben poročevalec Reuterja pri vojski generala Franca v španski državljanski vojni, potem pa se je mudil kot poročevalec v Berlinu. V Francijo je odpotoval kot posebni dopisnik Reuterja na zahtevo lastnikov listov in angleškega novinarskega društva.

General — predsednik ministrskega sveta

General Juri Argesanu, poveljnik II. rumunskega armadnega zbora v Bukarešti je bil imenovan za predsednika nove rumunske vlade

Zdrav pod 40 tonami kamenja

Štiriindvajset ur je moralo delati reševalno moštvo v nekem švedskem rudniku, da je rešilo rudarja, ki ga je zasulo v globini 100 m. Masa kamenja nad moštem je tehtala več nego 40 ton in 25 ton so ga morali zmetati stran, preden je bilo mogoče osvoboditi ponesrečenca skozi zaslini rov.

Ves ta čas je bil rudar brez hrane, šele tik pred rešitvijo so mu lahko dali malo kruha in kave. Ko so rudarja potegnili končno z vrvo iz kamenitega groba, so s presenečenjem ugotovili, da ni bilo na njegovem telesu niti najmanjše rane ali odrgnine. Samo noge so mu bile malo otekle, ker se ves čas ni mogel premakniti z mesta. Med reševalnim delom pa ga ni niti za trenutek zapustila dobra volja.

Strup za puščice zoper tetanus

Mlad zdravnik iz Oxforda je ugotovil, da se dajo tudi najobupnejši primeri smrtnega krča (tetana) včasih v presenetljivo kratkem času ozdraviti z neznatno količino kurareja. Kurare je strašen strup, v katerega namakajo južnoameriški Indijanci svoje puščice. Mišice omrtviči tako, da človek otrpne in se zaduši pri polni zavesti. Po drugi strani pa je ta strup sposoben odpraviti mišične krče v primerih tetana.

Kurareja zavoljo njegove prevelike nevarnosti seveda ne uporabljajo v originalni obliki, temveč ga malo spremenijo. Tako spremenjeni kurare prihaja na trg pod imenom »Kurarene« kot lečilo za tetanus.

Smrt bivšega predsednika poljske vlade

Dopisnik lista »Berlinske Titende« iz Rige poroča, da so našli v Vilnu mrtvega bivšega predsednika poljske vlade in prijatelja maršala Piłsudskega Aleksandra Prystora.

Žitnica v puščavi

Dolinske pregrade v Sahari naj vrnejo deželni rodovitnost in blagostanje

Z uporabo modernih tehničnih pripomočkov se bo dal po vsej priliki v doglednem času rešiti problem, kako bi puščave spremenili v rodovitna ozemlja. Borbo proti uničujočim vplivom peska vodijo vsako leto z večjim uspehom. Pri tem so omembe vredni posebno italijanski uspehi v Libiji.

Ozemlje Sahare, ki obsega kakšnih 8 milijonov štirjaskih kilometrov, je bilo pred 2000 leti večinoma še rodovito. Stari Egipt je imel tu svoje žitnice, komaj četrtina tega sestoja danes iz plodnih tal, gozdov in oaz. Uspeh je odvisen sedaj od

ttega, da se zeleni deli sistematično razširijo in da se puščava, ki je začela svoj pohod šele okrog l. 250 pred našim štetjem, potisne spet v prvotne meje.

Italijani so v širnih predelih Libije vselili trave, ki vežejo pesek in ustavljajo napredovanje potujočih sipin. V prvi vrsti pa je omeniti nešteto arzijske vodnjake, ki napajajo široko omrežje prekopov in ki so že mnogo tisoč hektarjev puščave spremenili v rodovito zemljo. V saharških gorovjih pa so začeli graditi dolinske pregrade, da se bo v umetnih jezerih zbirala deževnica.

Po treh letih — zopet doma

Windsorski vojvoda s svojo soprogo se je po treh letih odsotnosti vrnil na Angleško. Fotograf je napravil ta posnetek v Sussexu

Obisk pri ujetnikih

švicarski novinar v taborišču na Pomorjanskem

Dopisnik nekega švicarskega lista je imel priliko, da je obiskal največje izmed nemških taborišč za vojne ujetnike v Gross-Banzu ob meji bivšega poljskega »koridorja«. Tam je bilo ob njegovem obisku okrog 5000 poljskih vojni ujetnikov.

Gross-Banz je popolnoma vojaška naselbina sredi barjanske dežele, do katere dosepeš po betonirani cesti, ki jo so dokončali tik pred izbruhom vojne. Tu se vrstijo v premih črtah vojašnice za vojašnice, ki spominjajo na moderne delavske stanovanjske hiše v Berlinu. Skupine gara, pralnic in čistilskih hiš delajo poleg njih vtis mesta, ki si je vzelo za vzor državo mravljincev in se standardiziralo do skrajnosti. Nekoliko oddaljeno je taborišče lesenjač, ki rabi kot prehodna postaja in kratka karantena za vojne ujetnike. Tu desinficirajo ujetnikom najprej obleko in perilo, jim ostržejo lase in jih namažejo z mazili, kajti Nemci se boje, da bi se z ujetniki zanesle v deželo uši in z ušmi pesti legar.

Ujetnike spravljajo potem v predel vojašnic, kjer spijo po petnajst mož v isti sobi na slami. Umivalni in toaletni prostori so jim stalno na razpolago. K jedi in vsakdanjemu prehodu jih vodijo na prost. Dnevi jim minevajo drugače brez dela po sobah in hodnikih in to življenje bi bilo razmeroma brezskrbno, če bi ne bilo pa: skrbni zaradi negotove usode svojcev v domovini. Hrana sestoji v glavnem iz kruha in krompirja, malo mesa, zelenjave ali mezge. Ne bi bila slaba, je pa malo skopa.

Med ujetniki delajo najboljši vtis krepki, mladi ulanci v svojih rjavih, neponošnih uniformah. Odrezali so jih v ozemlju koridorja. Najhujši doživljaj so jim bile letalske bombe, ki so prinašale zmedo v vrsto konjenice in spravljale konje v divji preplah. Med pešci, večinoma kočarji, kme-

ti in delavci pa je videti šibke postava. Mnogi med njimi so zašli v ujetništvo, preden so na svojih pohodih sem in tja sploh doumeli, da je izbruhnila vojna. Najbolj brezbrizne obraze delajo ujeti Belorusi. Zanje je vojna, za katero se niso nikoli zanimali, že končana.

Zagonetka so ujeti civilisti, ki jih je že mnogo šlo skozi prehodno postajo Gross-Banza. Kolona teh internirancev, ki je pravkar prispela, je nudila podobo bede in zapuščenosti, kakršne si bolj žalostne ne bi mogel predstavljati. Večina jih je bila v proletarskih oblekah in razcapanih, mnogi so bili bosi. V jarkem nasprotju s tem je bil mož v črni meščanski suknji in s trdim klobukom na glavi. Vmes je bila mladina 16 do 17 let in starci 50, 60 let. Le malokateri teh revežev je imel v roki sveženj z nekoliko rečmi. Nedorasel mladenci je nosil škaflo za gosli, edino, kar je bil rešil iz katastrofe. Od kod ta procesija bede in kje bo končala, ne ve nihče, niti taboriščni poveljnik, ki jo pošlje naprej, ko dobi povelje.

Izjave dr. Goebbelsa

Agencia Stefani poroča, da je nemški propagandni minister dr. Goebbels pozval k sebi dopisnike inozemskih listov v Berlinu ter jim sporočil, da so vesti o evakuaciji nekaterih nemških mest v zapadni Nemčiji brez podlage. Prav tako so tudi zlagane vesti, da so nekateri voditelji narodnega socializma iz strahu pred revolucijo v Nemčiji deponirali znatne vsote denarja v londonskih bankah. Dalje je dr. Goebbels poudaril, da ni bilo na Češkem in Moravskem nobenih nemirov. Prav tako ni res, da bi obstajala kakšna divergentna mnenja med člani nemške vlade.

Vojaki brez orožja

Ob prihodu čez rumunsko državno mejo so rumunske oblasti razorožile vsega poljskega vojaka, potem pa ga pustile na svobodi

Požigalec obsojen na smrt

Sodišče v Jeni v Nemčiji je obsodilo nekega 71letnega kmeta na smrt, ker je bil svojo žitno zalogo, potem, ko jo je zavaroval, zažgal. Požar je uničil sto stotov žita. Sodišče je utemeljilo razsodbo s tem, da je tisti, ki v tem času, ko je Anglija napovedala Nemčiji gladovno vojno, uničuje žito, med največjimi škodljivci naroda.

Američani v Evropi

Podatki washingtonskega državnega departementa pravijo, da se nahaja kljub vojni v evropskih državah še vedno kakšnih 20 tisoč Američanov. Okoli 22 tisoč državljanov Zedinjenih držav se je od začetka vojne do zadnjih dni vrnilo v Ameriko.

A NEKDOTA

Brahms se je nekoč z nekim prijateljem, glasbenim amaterjem, ki je igral čelo, lotil neke sonate.

»Čujete, spremljavo pa ste tako ognjevito in glasno igrali, da sem svoj instrument komaj slišal,« je dejal ljubitelj, ko sta končala.

»Potem bodite zadovoljni!« je odgovoril Brahms.

VSAK DAN ENA

»Nu, in kaj pravi vaša žena, kadar privedete pozno jutraj domov?«

»Nič, ker sploh nisem oženjen.«

»Tako — niste oženjeni? Čemu pa odhajate domov iz družbe tako pozno?«

(»Aftenposten«)

